

Nr 44.

Ankom till riksdagens kansli den 18 juni 1942 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om avverkningsskyldighet, dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 15 maj 1942 dagtecknad proposition, nr 277, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till lag om avverkningskyldighet.

I samband med propositionen har utskottet till behandling förehaft fyra i anledning av densamma inom riksdagen väckta motioner, nämligen motionerna i första kammaren nr 258 av herr *Mannerskantz m. fl.* och nr 269 av herr *Heiding m. fl.* samt motionerna i andra kammaren nr 374 av herr *Jonsson i Skedsbygd m. fl.* och nr 387 av herr *Werner*.

I motionen I: 258 har hemställts, att den föreslagna lagen måtte erhålla rubriken »Lag om skyldighet att avverka ved till avsalu», att andra stycket i 1 § måtte få följande lydelse: »Med ved förstås i denna lag brännved, kolved och massaved», att sista stycket i 1 § skall utgå, att i sista meningen av 2 § första stycket orden »del av egendomen avverkningen skall företagas samt den» skola utgå, att i 2 § andra stycket första meningen skall utgå tillika med ordet »dock» i nästa mening, att i 5 § ordet »garantipris» utbytes mot »normalpris» samt att sista meningen i 9 § andra stycket skall utgå.

Motionerna I: 269 och II: 374, vilka äro likalydande, ävensom motionen II: 387 utmyнна i ett yrkande, att riksdagen för sin del måtte — med avslag å propositionen — besluta om förlängd giltighetstid under ytterligare ett år av nu gällande tvångsavverkningslag. I motionen II: 387 framhålles tillika såsom ett önskemål, att i lagen vidtagas de jämkningar, vilka kunna finnas nödiga för att åt skogsägaren trygga ett skäligt rotvärde å bränslevirket.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det genom propositionen framlagda förslaget, ävensom i fråga om de skäl, som motionärerna andragit till stöd för sina yrkanden, får utskottet, i den mån redogörelse därför icke lämnas här nedan, hänvisa till propositionen och motionerna.

Lagen den 12 april 1940 (nr 199) om skyldighet att avverka ved till avsalu gäller enligt lag den 4 april 1941 (nr 185) till och med den 30 juni

Bihang till riksdagens protokoll 1942. 9 saml. 2 avd. Nr 44.

1942. Enligt lagen åligger det ägare av skogsmark samt innehavare av avverkningsrätt att avverka ved till avsalu till den myckenhet och enligt de föreskrifter, som vederbörande kristidsstyrelse enligt anvisningar av statens bränslekommission bestämmer. Underlåter någon att verkställa sådan avverkning, må tvångsutsyning ske och avverkning äga rum för kronans räkning.

I en till innevarande riksdag avlämnad proposition, nr 276, angående anslag till statliga åtgärder för tryggande av vedproduktionen m. m. har närmare redogjorts för en av bränslekommissionen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 14 april 1942 framlagd plan för avverkningarna under avverkningsåret 1942/43. Enligt denna plan borde avverkningarna under nämnda år taga sikte på att tillgodose ett behov av 37 à 38 miljoner kubikmeter (travat mått) ved för bränsleändamål och kolning, cirka 16 miljoner kubikmeter (travat mått) massaved som råvara för massaindustrien, 9,6 miljoner kubikmeter (fast mått) sågtimmer samt 0,96 miljoner kubikmeter (fast mått) slipers, stolpar och diverse annat virke.

Efter att hava erinrat om att tvångsavverkningslagen gällde endast i fråga om ved, har bränslekommissionen i sin förenämnda skrivelse vidare anført, att det alltmer skärpta försörjningsläget, nödvändigheten att trygga en tillräcklig produktion av råvara för framställning av fodercellulosa och andra för försörjningen och försvaret viktiga produkter samt vikten av att byggnadsverksamheten icke hämmades av brist på trävaror hade föranlett överväganden, huruvida en lag om avverkningssskyldighet för tiden den 1 juli 1942—den 30 juni 1943 borde omfatta icke blott ved för avsalu utan även annat virke. Kommissionen har — efter närmare utveckling av sina synpunkter härutinnan — sammanfattningsvis anført, att avverkningssskyldighet borde för avverkningsåret 1942/43 fastställas för såväl ved för bränsleändamål och kolning som massaved. Kommissionen har i anslutning härtill anført, att de erforderliga kvantiteterna sågtimmer och annat gagnvirke kunde beräknas bliva avverkade utan att åläggande därom utfärdades, men kommissionen har dock förutskickat, att försörjningsläget kunde komma att möjliggöra produktionsplikt även för sådant rundvirke. Kommissionen hade därför kommit till den uppfattningen, att tvångsavverkningslagen borde ändras på så sätt, att lagen omfattade allt virke för avsalu. Lagen borde dock tills vidare icke träda i kraft beträffande andra sortiment än ved för bränsleändamål och kolning samt massaved. Kungl. Maj:t syntes dock böra befullmäktigas att, då försörjningsläget så krävde, utfärda föreskrift om lagens utsträckning jämväl till andra sortiment.

Föredragande statsrådet har i propositionen anført i huvudsak följande:

»Lagen om skyldighet att avverka ved till avsalu gäller, efter en föregående år vidtagen förlängning av giltighetstiden, till och med den 30 juni detta år. Lagen har utan tvivel varit av mycket stor betydelse för vedför-

sörjningen. Den skogsägarna med stöd av lagen ålagda avverkningskyldigheten har fullgjorts tillfredsställande och icke i något fall har tvångsavverkning för kronans räkning förekommit; dock har i ett antal fall vederbörande skogsägare ombesörjt honom åliggande avverkningskyldighet först efter det beslut meddelats om tvångsavverkning. Då en lagstiftning av förevarande slag uppenbarligen alltjämt är av nöden, bör dess giltighetstid ytterligare förlängas, förslagsvis till och med den 30 juni 1943.

I samband med förlängningen av giltighetstiden torde böra till behandling upptagas frågan om en utvidgning av lagens giltighetsområde. Tvångsavverkningslagen gäller för närvarande endast beträffande ved — varmed i detta sammanhang är att förstå brännved och kolved — medan man i fråga om försörjningen med övriga virkessortiment är helt beroende av skogsägarnas frivilliga insatser. De ökade svårigheterna för vedavverkningen i fråga om arbetskraft och transporter måste emellertid med nödvändighet medföra ogynnsamma återverkningar beträffande avverkningen av andra sortiment. Därav följer ett allt starkare behov att behandla hela avverkningsproblemet såsom en enda fråga. Vedavverkningen kan icke i längden betraktas fristående utan måste — såsom jag anfört vid anmälan av förut omnämnda frågor rörande anslag till statliga åtgärder för tryggnad av vedproduktionen m. m. — de hithörande spörsmålen behandlas och lösas inom ramen för en gemensam försörjningsplan, gällande även andra sortiment än bränn- och kolved.

Kraven på samordning torde för närvarande, såsom bränslekommissionen anfört, göra sig särskilt gällande med avseende å massaveden med dess alltmåra ökade betydelse för folkhushållningen. Jag torde i detta sammanhang få erinra om den utomordentliga betydelse massaveden fått för framställning av fodercellulosa ävensom motorsprit och liknande produkter. Med hänsyn till massavedens betydelse för folkhushållningen synes det därför i hög grad önskvärt såväl att staten får möjlighet att bestämma de minimikvantiteter, som böra avverkas, som att tvångsavverkning kan komma till stånd i de fall där så finnes erforderligt. Jag är därför beredd att tillstyrka en sådan utvidgning av tvångsavverkningslagen, att lagen göres tillämplig även i fråga om massaved. Då produktionsplikt beträffande massaved likväl icke bör föreligga under längre tid än som av tvingande skäl är påkallat, torde lagen böra så utformas, att det ligger i Kungl. Maj:ts hand att bestämma om och under vilken tid lagen skall gälla i fråga om sådant virke.

I den mån lagen skall gälla beträffande massaved torde, såsom bränslekommissionen anfört, någon skillnad icke böra göras mellan massaved, avsedd för framställning av fodercellulosa, och annan massaved utan bör produktionsplikten avse massaved överhuvud. Fördelningen av den avverkade massaveden å olika förbrukningsändamål är en senare fråga, som får lösas med hänsyn till förhållandena vid den tid då veden skall tagas i anspråk.

Bränslekommissionen har, beträffande frågan om eventuellt utsträckande

av produktionsplikten till att avse även sågtimmer samt slipers, stockar och liknande specialsortiment, kommit till den slutsatsen att det för närvarande icke vore erforderligt att införa produktionsplikt i fråga om de nämnda sortimenten, då behöfliga kvantiteter kunde förväntas stå till förfogande även utan tvångsåtgärder. Kommissionen har dock samtidigt framhållit, att ett förändrat försörjningsläge kunde komma att nödvändiggöra produktionsplikt även för sådant rundvirke varom nu är tal. Gentemot dessa kommissionens uttalanden har jag — i överensstämmelse med vad jag förut anfört — intet att erinra. Jag förordar förty, att tvångsavverkningslagen gives sådan utformning, att produktionsplikt skall föreligga beträffande brännved och kolved samt att Kungl. Maj:t skall äga förordna om produktionsplikt även beträffande andra slag av virke. Förordnande torde för närvarande icke böra meddelas utom i fråga om massaved.

Jag torde i detta sammanhang även få upptaga en annan fråga rörande lagens tillämpningsområde. Enligt nu gällande bestämmelser må avverkning ej åläggas i strid mot inskränkning i rätten därtill, som må finnas stadgad i lag eller hava med stöd av lag föreskrivits. Denna inskränkning i avverkningsplikten torde hittills icke hava förorsakat mera kännbara olägenheter. Emellertid är det möjligt att i ett än mera skärpt läge inskränkingen kan befinnas vara till icke obetydligt hinder för genomförande av sådana avverkningar, som med hänsyn till bränsleförsörjningen anses nödvändiga. En uppmjukning av stadgandet synes därför önskvärd. Härvid torde motsvarande bestämmelser i allmänna förfogandelagen kunna i huvudsak tjäna som förebild. Enligt 8 § andra stycket sistnämnda lag gäller att, då växande skog tages i anspråk genom förfogande, som avses i 4 eller 5 § samma lag, avverkning må bedrivas av kronan eller åläggas ägaren eller innehavaren utan hinder av de inskränkningar i rätten därtill, som må finnas i lag stadgade, dock att avvikelse från vad som är förenligt med god skogshushållning ej må ske utan tvingande skäl. I överensstämmelse härmed torde böra i tvångsavverkningslagen stadgas, att avverkning må åläggas utan hinder av inskränkning i rätten därtill, som må finnas stadgad i lag eller hava med stöd av lag föreskrivits. Från denna regel torde emellertid undantag böra göras för det fall, att inskränkingen föreskrivits med stöd av lagen den 6 juni 1930 om begränsning av rätten att avverka skog å in-tecknad fastighet. En dylik undantagsbestämmelse synes nödvändig med hänsyn till att enligt tvångsavverkningslagen avverkningen regelmässigt företages icke av kronan utan av fastighetsägaren-låntagaren, som även försäljer virket och uppbär köpeskillingen; långgivaren har sålunda ingen som helst garanti för att köpeskillingen användes till gäldande av den fordran, till vars skydd den ifrågavarande föreskriften tillkommit. Den nu angivna undantagsbestämmelsen torde icke i nämnvärd grad minska lagstiftningens effektivitet, detta i all synnerhet som — enligt vad jag inhämtat — hypoteksföreningarna pläga lämna medgivande till att utan hinder av meddelade

föreskrifter sådana vedavverkningar må företagas, som kunna ske genom gallring eller rensningshuggning, utan att föreningarna därvid kräva extra avbetalningar å lånen. Vidare må erinras att, därest i särskilt fall tvångsavverkning anses böra ske i strid mot föreskrift, varom nu är fråga, man i sista hand kan falla tillbaka på förfogandelagens regler.

Utöver den absoluta undantagsbestämmelse från regeln om rätt att ålägga tvångsavverkning utan hinder av i lag eller med stöd av lag föreskrivna inskränkningar, som i det föregående behandlats, torde vidare böra upptagas ett stadgande därom att avvikelse från vad som är förenligt med god skogshushållning icke må ske utan tvingande skäl. Med hänsyn till att enligt nu ifrågavarande lag avverkningsskyldigheten ålägges av kristidsstyrelserna men det näppeligen bör ankomma på dem att avgöra om sådana tvingande skäl föreligga, att avvikelse bör få ske från vad som är förenligt med god skogshushållning, torde den ytterligare inskränkningen böra göras, att sådan avvikelse icke må ske med mindre Kungl. Maj:t det medgivit. Dylikt medgivande bör kunna lämnas beträffande viss eller vissa fastigheter eller beträffande visst län eller annat område.

I anslutning till vad nu anförts torde jag få behandla frågan huruvida avverkningskyldig bör äga besvär rätt över kristidsstyrelses beslut angående produktionsplikt. Jag vill därvid till en början erinra om att enligt gällande lag besvär rätt över kristidsstyrelses beslut jämlikt tvångsavverkningslagen icke föreligger utom beträffande frågan om ersättning för tvångsavverkad ved. Föredragande departementschefen anförde härom i propositionen nr 171 till 1940 års lagtima riksdag att, därest möjlighet funnes till överklagande av verkställd fördelning av avverkningskvantiteten de skilda skogsägarna emellan, det kunde befaras att avverkningarna till viss del skulle ligga nere under en betydande del av avverkningsperioden i avbidan på utgången av anförda besvär. Då skogsvårdsstyrelsernas medverkan erbjöde en god garanti för att fördelningen skedde på ändamålsenligaste sätt samt skogsägaren bereddes möjlighet att draga ersättningsfrågan under högre myndighets prövning, ansågs skogsägaren tillförsäkrad skydd för sina intressen i den utsträckning som i rådande läge kunde anses rimligt och möjligt. Det sålunda anförda skälet mot införande av besvär rätt finner jag — såvitt angår beslut om avverkningskyldighet jämlikt 2 § — alltjämt bärande även då hänsyn tages till att avverkningskyldigheten föreslås skola kunna utsträckas till gagnvirkessortiment. Å andra sidan lär det likväl icke kunna förnekas, att med de alltmera ökade avverkningskvantiteterna och därav följande svårigheter att fullgöra produktionsplikten betänkligheterna mot förbudet att överklaga av kristidsstyrelse meddelat avverkningsföreläggande göra sig starkare gällande. Det torde därför vara önskvärt att, samtidigt som lagens tillämpningsområde vidgas, man i någon form stärker skyddet för de enskilda gentemot alltför hårda ingripanden från kristidsstyrelsernas sida. Detta synes lämpligen kunna ske genom omlägg-

ning av förfaringssättet vid fattande av beslut om tvångsavverkning för kronans räkning och införande av besvärsmätt i viss omfattning i fråga om sådana beslut. Därest beslutanderätten i fråga om tvångsavverkning överflyttas från kristidsstyrelserna till bränslekommissionen, torde ökade garantier vinnas för en likformig och ändamålsenlig tillämpning av lagen och de betänkligheter, som eljest skulle vara förknippade med förbudet mot överklagande av själva avverkningsföreläggandet, torde få anses till väsentlig del undanröjda. Man har nämligen därigenom vunnit, att beslut om tvångsvis genomförande av meddelat avverkningsföreläggande ankommer på annan — och högre — myndighet än den som meddelat föreläggandet; skulle i något fall avverkningsföreläggandet avse större myckenhet än som rimligen kan uttagas, har skogsägaren givetvis möjlighet att hos kommissionen visa att så är förhållandet, därvid beslut om tvångsavverkning själfallet icke bör meddelas. Bränslekommissionens beslut i ärendet torde böra få överklagas hos Kungl. Maj:t; dock torde beslutet utan hinder av fördraget böra lända till efterrättelse intill dess annorlunda förordnas.

Vissa detaljbestämmelser i lagen hava blivit föremål för uttalanden från bränslekommissionens sida. Kommissionen har sålunda anfört, att enligt dess förmenande kristidsstyrelserna enligt gällande lag ägde befogenhet att närmare angiva den plats å viss fastighet, varå den fastighetsägaren ålagda avverkningen skulle verkställas; då föreskrifter av angiven art på grund av transportförhållanden eller andra omständigheter framdeles kunde bliva erforderliga i större utsträckning vore det emellertid enligt kommissionens uppfattning av värde om ett direkt uttalande i frågan gjordes i motiven till lagen. För egen del vill jag i denna del anföra att, även om bränslekommissionen till stöd för sin mening kan åberopa ordalagen i den nu gällande författningen, en föreskrift av angiven art likväl måste anses innebära ett sådant ytterligare ingrepp i skogsägarens handlingsfrihet, att åtgärden icke lämpligen bör vidtagas utan uttryckligt stadgande därom. Med hänsyn till angelägenheten att i görligaste mån rationalisera transporter kan det emellertid bliva erforderligt att i viss omfattning meddela dylika föreskrifter. Bestämmelse torde därför nu böra meddelas om rätt för kristidsstyrelse att, i den mån så finnes erforderligt, bestämma å vilken del av viss egendom den å egendomen belöpande avverkningen skall företagas. Ett dylikt beslut torde böra fattas i enahanda ordning som gäller för själva avverkningsbeslutet, d. v. s. efter samråd med vederbörande skogsvårdsstyrelse eller stiftsnämnd eller med domänstyrelsen.

Även i ett annat hänseende synes det önskvärt med viss ändring av gällande bestämmelser. Liksom kristidsstyrelsen bör äga befogenhet att bestämma den del av egendomen, å vilken avverkningen skall företagas, bör kristidsstyrelsen även, i den mån så finnes erforderligt och i den ordning nyss är sagt, få bestämma den plats där virket skall uppläggas. Ur trans-

portsynpunkt lärer den sist angivna befogenheten vara lika betydelsefull som den av kommissionen berörda. Det torde emellertid böra understrykas, att befogenheten icke avses skola innefatta rätt att ålägga en transportplikt i egentlig mening, d. v. s. skyldighet att transportera virket till annan ort och där upplägga detsamma, utan allenast en rätt att bestämma den plats å eller i närheten av egendom, där virket — med hänsyn till rådande transportförhållanden — skall uppläggas. Även med en dylik begränsad innebörd kommer självfallet den föreslagna befogenheten att medföra en ytterligare inskränkning i skogsägarens handlingsfrihet. Denna inskränkning synes dock förhållandevis obetydlig jämförd med de betydande fördelar i transporthänseende, som därmed kunna vinnas. Jag vill i detta sammanhang även erinra om att enligt förfogandelagstiftningen Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts uppdrag, vederbörande statskommission äger bestämma den ort, till vilken förnödenhet, som skall avstås, skall av vederbörande ägare eller innehavare forslas.

Därest kristidsstyrelse tillerkännes befogenhet, varom i det föregående nämnts, torde det även vara erforderligt att i lagen upptaga bestämmelser om påföljd för avverkningskyldig, som uraktlåter att följa meddelade föreskrifter angående uppläggningsplats. Att straffbelägga dylik uraktlåtenhet — i likhet med som skett i förfogandelagstiftningen — torde emellertid icke böra ifrågakomma. Jag förordar i stället att bränslekommissionen tillerkännes befogenhet att, efter anmälan av kristidsstyrelsen, vid vite förelägga den försumlige att forsla virket till den bestämda upplagsplatsen. Jag förutsätter emellertid därvid, att sådant vitesföreläggande icke skall behöva tillgripas annat än i rena undantagsfall. Beslut om vitesföreläggande torde böra få överklagas hos Kungl. Maj:t. Därest fråga uppkommer om utdömande av förelagt vite, torde ärendet böra ankomma på domstol i vanlig ordning.

Bränslekommissionen har vidare fäst uppmärksamheten på frågan om vem som slutligen skall bära kostnaderna för utsyning m. m. i sådana fall, där vederbörande myndighet beslutat om tvångsavverkning och låtit verkställa utsyning men skogsägaren det oaktat själv verkställer avverkningen. Enligt kommissionens uppfattning vore skogsägaren på grund av allmänna rättsgrundsatser skyldig betala de ifrågavarande kostnaderna, men ansåge kommissionen det likväl önskvärt att uttrycklig bestämmelse därom meddelades. Det synes mig uppenbart att, därest en skogsägare genom uraktlåtenhet att inom föreskriven tid fullgöra ålagd produktionsplikt föranlett vederbörande myndighet att besluta om tvångsavverkning men skogsägaren därefter själv verkställer avverkningen, skogsägaren bör vara betalningsskyldig gentemot det allmänna för de utsynings- och andra kostnader, som föranletts av beslutet om tvångsavverkning. Det torde vara lämpligt att i lagen intaga uttrycklig bestämmelse härom.»

Utskottet. Jämlikt 1940 års tvångsavverkningslag, vilken efter en vidtagen förlängning gäller till och med den 30 juni 1942, kan ägare av skogsmark och innehavare av avverkningsrätt åläggas att i viss omfattning avverka ved till avsalu. Det ankommer å kristidsstyrelserna att efter anvisningar av statens bränslekommission och i samråd med vissa skogsvårdande myndigheter för varje särskilt fall bestämma den myckenhet ved som skall avverkas samt meddela erforderliga föreskrifter för avverkningens bedrivande. Underlåter någon att utföra den avverkning, som blivit honom ålagd, kan tvångsutsyning verkställas och avverkning ske för kronans räkning.

Genom förevarande proposition har framlagts förslag till lag om avverkningssskyldighet, avsedd att träda i stället för den nu gällande tvångsavverkningslagen. De bestämmelser, vilka innefattas uti ifrågavarande förslag, hava i viss mån en vidare syftning än de som för närvarande äro i kraft. Sålunda förordas, att giltighetsområdet för lagstiftningen — vilket hittills varit begränsat till ved för bränsleändamål och kolning — skall genom förordnande av Kungl. Maj:t kunna utsträckas till att omfatta även andra slag av virke. Jämväl i övrigt föreslås vissa ändringar och tillägg i förhållande till nu gällande föreskrifter i ämnet för att erhålla möjlighet till en mera fullständig och effektiv reglering inom hithörande område.

I de föreliggande motionerna har bland annat givits uttryck åt den uppfattningen, att tillräckliga skäl saknades för att på sätt i propositionen föreslagits utvidga och skärpa här berörda tvångslagstiftning. Till följd härav har i motionen I: 258 hemställts om vissa jämkningar i det nu framlagda lagförslaget, medan i övriga motioner framställts yrkande om avslag å propositionen och om förlängd giltighetstid för 1940 års lag i ämnet.

Såsom av den förut lämnade redogörelsen framgår erfordras i nuvarande tidsläge mycket betydande mängder ved och annat virke för förbrukning inom landet. Härav föranledes — särskilt beträffande veden — ett synnerligen omfattande avverkningsprogram. Även om detta kan i huvudsak genomföras på frivillighetens väg, synes det allmänna under nu rådande förhållanden böra hava möjlighet ingripa för avverkningens genomförande genom därför lämpade åtgärder. Behov måste alltså anses föreligga av en lagstiftning om avverkningssskyldighet. Med hänsyn härtill vill utskottet tillstyrka att, såsom föreslagits, giltighetstiden för nämnda lagstiftning förlänges till och med den 30 juni 1943.

Vad angår spörsmålet om lagens tillämpningsområde delar utskottet föredragande statsrådets mening, att de ökade svårigheterna för vedavverknigen i fråga om arbetskraft och transporter med nödvändighet måste medföra ogynnsamma återverkningar beträffande avverkningsprogrammet och att därav följer ett allt starkare behov att behandla hela avverkningsproblemet såsom en enda fråga. I anslutning till nämnda synpunkter synes det angeläget, att tvångsavverkningslagen i mån av behov må kunna tillämpas jämväl å annat virke än brännved och kolved. Utskottet kan där-

för icke, såsom skett i motionerna I: 269, II: 374 och II: 387, helt avvisa denna tanke. Självfallet bör emellertid en dylik utvidgning ej företagas utan tvingande skäl. Enligt vad av utredningen framgår torde för närvarande endast behöva ifrågakomma att utsträcka produktionsplikten till massaved. Såsom bränslekommissionen framhållit kan dock ett förändrat försörjningsläge komma att nödvändiggöra produktionsplikt även för sågtimmer och vissa specialsortiment. Försiktigheten torde därför bjuda att icke — såsom förordats i motionen I: 258 — stanna vid att föra massaveden under lagens bestämmelser med uteslutande av möjligheten därtill beträffande annat virke. Med hänsyn till det anförda och för att medgiva en smidig anpassning efter förhållandena är det enligt utskottets mening lämpligt att, på sätt i propositionen föreslagits, lägga i Kungl. Maj:ts hand att avgöra, huruvida och i vad mån tvångsavverkningslagen skall gälla även i fråga om andra virkessortiment än bränn- och kolved. Utskottet förutsätter härvid att vid bestämmande av de sortiment, i vilka en skogsägare skall fullgöra sin produktionsplikt, vederbörlig hänsyn tages till skogens beskaffenhet, så att skogsägaren icke utan kompensation tvingas exempelvis att för fullgörande av produktionsplikt beträffande ved avverka för gagnvirke lämplig skog.

I propositionen har föreslagits, att avverkning i princip skall kunna åläggas utan hinder av inskränkning i rätten därtill, som må finnas stadgad i lag eller hava med stöd av lag föreskrivits. En dylik bestämmelse har ansetts erforderlig för att i ett mera skärpt läge kunna i full utsträckning genomföra sådana avverkningar, som med hänsyn till bränsleförsörjningen befinnas nödvändiga. Härav torde framgå, att bestämmelsen är avsedd att tillämpas allenast, då så är av behovet oundgängligen påkallat. I lagtexten ha också upptagits vissa begränsningar i den allmänna regeln av hänsyn till vissa inteckningshavares rätt och skogsvårdens krav. I sistnämnda hänseende har stadgats, att avvikelser från vad som är förenligt med god skogshushållning ej må ske utan tvingande skäl och med mindre Konungen det medgivit. Enligt utskottets mening kan det bliva erforderligt med en bestämmelse av innebörd, att avverkning i undantagsfall må äga rum även då därigenom vissa i skogsvårdens intresse meddelade föreskrifter åsidosättas. Med den begränsning i avseende å tillämpningen, som stadgandet innebär, kan utskottet därför ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag på denna punkt.

Utskottet har vid behandlingen av nu ifrågavarande spörsmål uppmärksammat, att det enligt här berörda stadgande synes bliva beroende av kristidsstyrelsens uppfattning, huruvida i det särskilda fallet avvikelser kan anses föreligga från god skogshushållning. Med anledning härav ha inom utskottet uttalats vissa betänkligheter mot den ordning som sålunda föreslagits, därvid särskilt påpekats, att enligt propositionen icke medgivits rätt att överklaga kristidsstyrelsens beslut i fall varom här är fråga. Emellertid

må i detta sammanhang erinras därom, att, enligt vad uttryckligen föreskrivits, kristidsstyrelsen har att fatta sitt beslut i samråd med skogsvårdsstyrelsen eller annan myndighet, under vars uppsikt skogsmarken står. Man torde kunna förvänta, att med de upplysningar, som på detta sätt stå att vinna, kristidsstyrelsen skall, så snart skälig anledning därtill föreligger, finna frågan vara av beskaffenhet att böra hänskjutas till prövning av Kungl. Maj:t. Under dessa förhållanden finnes grundad anledning antaga, att vid avverkningspliktens fullgörande hänsyn till god skogsvård och den framtida skogsproduktionen kommer att tagas i den utsträckning, som i varje särskilt fall blir möjlig.

Såsom tidigare anmärkts äger kristidsstyrelse enligt 1940 års lag att meddela föreskrifter med avseende å avverkningens bedrivande. I det föreliggande lagförslaget har kristidsstyrelsen därjämte uttryckligen tillagts befogenhet att, i den mån så finnes erforderligt, i samråd med skogsvårdsstyrelsen eller därmed jämställd myndighet bestämma såväl å vilken del av egendomen avverkningen skall företagas som ock den plats å eller i närheten av egendomen, å vilken veden skall uppläggas. Nu berörda bestämmelser äro avsedda att giva myndigheterna möjlighet att meddela anvisningar i syfte att samordna de olika transportererna och i övrigt underlätta framforslingen av virket.

Helt naturligt är det ägnat att ingiva vissa betänkligheter att meddela bestämmelser, som inskränka jordägarens rätt att fritt få bestämma platsen för avverkningen. Med hänsyn till rådande knapphet på transportmedel synes emellertid möjlighet böra föreligga för det allmänna att i fall av behov kunna bestämma var avverkningen skall ske. Utskottet förutsätter dock, att stadgandet härom skall vinna tillämpning endast i de fall, då försörjningen med ved och annat virke samt tillgången på transportmedel göra det oundgängligen nödvändigt. Att det i allmänhet bör överlämnas åt skogsägaren att själv träffa avgörande i fråga om avverkningsplatsen, synes desto mera befogat som denne i de flesta fall torde bäst känna till beskaffenheten av sin skog ävensom vägförhållandena och således hava god möjlighet att träffa ett även ur allmän synpunkt lämpligt avgörande.

Enligt vad föredragande departementschefen framhållit åsyftas icke att genom stadgandet om bestämmande av uppläggningsplats ålägga en transportplikt i egentlig mening, varmed då avses skyldighet att transportera virket till annan ort och där upplägga detsamma. I stadgandet utsäges ock uttryckligen att platsen för leveransen skall vara belägen å eller i närheten av den egendom, varå avverkningen skett. I enlighet härmed torde i första hand kunna fordras av skogsägaren, att han — eventuellt efter närmare bestämmande från kristidsstyrelsens sida — skall avlämna virket vid närmaste med bil farbara väg eller å annan s. k. normal leveransplats. Där med hänsyn till transportförhållandena ifrågasättes att ålägga skogsägaren att framforsla virket längre sträcka än till normal leveransplats, bör enligt ut-

skottets åsikt ägnas särskild uppmärksamhet åt frågan om skogsägarens för- måga att under sådana betingelser fullgöra sin leveransplikt och att där- jämte i de fall, då han driver jordbruk, ombesörja detta. Beträffande den ersättning, varå skogsägaren kan göra anspråk, vill utskottet erinra om, att i en den 17 oktober 1941 utfärdad kungörelse fastställts normalpriser å vissa vedsortiment, vilka priser skola gälla vid leverans på normal leverans- plats. I samma kungörelse stadgas tillika att, då ved levereras å annan plats, normalpriset skall jämkas med hänsyn till den ökade eller minskade transportkostnaden. Enligt utskottets mening synes motsvarande princip böra komma till tillämpning även då ersättning skall utgå i enlighet med reglerna om garantipris.

Vad härefter beträffar frågan om påföljd för underlåtenhet att fullgöra avverkningskyldighet har i förslaget upptagits 1940 års lags bestämmelse angående tvångsavverkning för kronans räkning. I syfte att vinna ökade garantier för en likformig och ändamålsenlig tillämpning av lagen föreslås emellertid att rätten att besluta om tvångsavverkning skall överflyttas från kristidsstyrelserna till bränslekommissionen. Utskottet finner, att den före- slagna omläggningen av förfarings sättet på denna punkt måste anses lämplig.

Därjämte har i propositionen föreslagits befogenhet för bränslekommis- sionen att, där virke upplägges i strid mot av kristidsstyrelse meddelad före- skrift, på anmälan av kristidsstyrelsen vid vite förelägga den försumlige att forsla virket till den bestämda upplagsplatsen. Såsom föredragande stats- rådet framhållit torde sådant vitesföreläggande icke behöva tillgripas annat än i rena undantagsfall. För att icke äventyra syftet med myndigheternas dispositioner beträffande virkets uppläggning synes det emellertid vara ofrånkomligt, att de skola äga möjlighet att — i sista hand genom tvångs- medel — kräva åttlydnad för sina beslut. Med hänsyn härtill har utskottet funnit sig i princip böra biträda förslaget om en vitesbestämmelse.

Enligt utskottets mening bör, då fråga om vite uppkommer, synnerligt beaktande skänkas åt omständigheterna i det särskilda fallet. Vid pröv- ning av hithörande spörsmål måste det vara av värde, om den beslutande myndigheten äger närmare inblick i de med orten sammanhängande för- hållandena och kan träda i mera personlig förbindelse med dem, vilka saken berör. Ur denna synpunkt torde det få anses mindre tillfredsställande att tillägga ett centralt organ såsom bränslekommissionen befogenhet att ålägga vite, varom här är fråga. Utskottet vill i stället föreslå, att upp- giften anförtros åt länsstyrelserna, vilka även med hänsyn till sin organisa- tion och ställning i övrigt torde vara väl lämpade härför.

I det nu föreliggande lagförslaget har vidare bland annat upptagits ett stadgande av innehåll att skogsägare, som fullgjort honom ålagd avverk- ningsskyldighet först efter det beslut om tvångsavverkning meddelats, skall vara pliktig ersätta kronan de utgifter som må hava föranletts av beslutet.

Såsom förut framhållits förutsättes, för att tvångsavverkning skall kunna tillgripas, underlåtenhet från skogsägarnas sida att verkställa föreskriven avverkning. Enligt utskottets mening kan emellertid dylik underlåtenhet icke anses föreligga, om skogsägaren förgäves gjort vad som rimligen kan ankomma på honom för att anskaffa erforderlig arbetskraft och eljest sörja för att avverkningen skall komma till utförande. Med hänsyn härtill vill utskottet ansluta sig till den princip, vilken kommit till uttryck i förevarande stadgande.

I övrigt har det genom propositionen framlagda lagförslaget icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts genom förevarande proposition framlagda förslag till lag om avverkningsskyldighet ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

L a g

om avverkningsskyldighet.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Det åligger ägare av annan skogsmark än sådan som står under domänstyrelsens förvaltning eller, i den mån avverkningsrätt tillkommer annan än ägaren, den, som innehar avverkningsrätten, att å skogsmarken avverka ved till avsalu enligt föreskrifter, som meddelats på sätt i 2 § anges.

Med ved förstås i denna lag brännved och kolved.

Vad i lagen stadgas angående ved skall, i den mån Konungen därom förordnar, äga tillämpning även beträffande virke av annat slag.

2 §.

Varje kristidsstyrelse har att inom sitt verksamhetsområde enligt de närmare anvisningar, som statens bränslekommission meddelar, och efter samråd med skogsvårdsstyrelsen eller, där skogsmark står under domänstyrelsens eller stiftsnämnds uppsikt, denna myndighet bestämma den myckenhet ved, ägare av skogsmark eller innehavare av avverkningsrätt skall avverka till avsalu, ävensom de tider, inom vilka avverkningsskyldigheten skall vara till angivna delar fullgjord. Kristidsstyrelsen äger jämväl, i den ordning nyss är sagt och i den mån så finnes erforderligt, bestämma å vilken del av egendomen avverkningen skall företagas samt den plats å

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

eller i närheten av egendomen, å vilken veden skall uppläggas, så öck i övrigt meddela föreskrifter med avseende å avverkningens bedrivande.

Avverkning må åläggas utan hinder av inskränkning i rätten därtill, som må finnas stadgad i lag eller hava med stöd av lag föreskrivits. Avverkning må dock ej åläggas i strid mot föreskrift, som meddelats jämlikt lagen den 6 juni 1930 om begränsning av rätten att avverka skog å intecknad fastighet. Ej heller må utan tvingande skäl och med mindre Konungen det medgivit avvikelse ske från vad som är förenligt med god skogshushållning.

Om statsgaranti för ved gäller vad därom särskilt är stadgat.

3 §.

Underlåter någon att inom bestämd tid fullgöra avverkningsskyldighet, som jämlikt 2 § blivit för samma tid fastställd, äger bränslekommissionen på anmälan av kristidsstyrelsen besluta om avverkning för kronans räkning ej mindre av den ved, som vederbörande sålunda underlåtit avverka, än även av vad som enligt av kristidsstyrelsen meddelade föreskrifter ålegat honom att i fortsättningen avverka.

Upplägger någon ved i strid mot bestämmelse, som meddelats jämlikt 2 §, äger *bränslekommissionen* på anmälan av *kristidsstyrelsen* vid vite förelägga honom att upplägga veden å den bestämda uppläggningsplatsen.

Upplägger någon ved i strid mot bestämmelse, som meddelats jämlikt 2 §, äger *länsstyrelsen* på anmälan av *bränslekommissionen* vid vite förelägga honom att upplägga veden å den bestämda uppläggningsplatsen.

4 §.

Har bränslekommissionen meddelat beslut som i 3 § första stycket sägs, åligger det skogsvårdsstyrelsen eller, där skogsmark står under domänstyrelsens eller stiftsnämnds uppsikt, denna myndighet att utsyna den för avverkning bestämda myckenheten eller, om sådant finnes vara tillräckligt, anvisa den trakt därå avverkningen skall ske.

Vederbörande kristidsstyrelse äger därefter verkställa avverkningen genom kristidsstyrelsens egen eller, efter överenskommelse med domänstyrelsen, genom domänverkets försorg eller ock i annan lämplig ordning. Kristidsstyrelsen äger upplägga veden på lämplig plats å den egendom, där avverkningen skett. Det åligger den, som enligt 2 § varit skyldig att verkställa avverkningen, att taga vård om den avverkade veden till dess den bortförts eller kronan eljest förfogar över veden. Kan den vårdnadsskyldige ej fullgöra vårdnadsplikten, skall han därom ofördröjligen göra anmälan hos kristidsstyrelsen.

Har ägare av skogsmark eller innehavare av avverkningsrätt fullgjort honom jämlikt 2 § ålagd avverkningsskyldighet efter det bränslekommiss-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

sionen meddelat beslut som i 3 § första stycket sägs, vare han skyldig ersätta kronan de utgifter som må hava föranletts av beslutet.

5 §.

Ersättning för ved, som avverkats för kronans räkning, skall utgå med ett belopp motsvarande skillnaden mellan, å ena sidan, för orten gällande garantipris för sådan ved varom fråga är och, å andra sidan, den beräknade kostnaden för vedens avverkning och uppläggning å lämplig leveransplats.

Varje kristidsstyrelse har att, i enlighet med av bränslekommissionen givna anvisningar, fastställa det belopp, vartill förenämnda kostnad skall beräknas.

6 §.

Räkning å ersättning enligt 5 § ingives till kristidsstyrelsen, som fastställer ersättningens belopp och utbetalar detsamma.

7 §.

Det åligger kristidsstyrelse att tillställa den, som beröres av sådant av kristidsstyrelsen meddelat beslut som i 2 § avses, skriftligt besked om beslutet. Enahanda skyldighet åligger bränslekommissionen med avseende å sådant av kommissionen meddelat beslut som i 3 § sägs.

Det åligger kristidsstyrelse att tillställa den, som beröres av sådant av kristidsstyrelsen meddelat beslut som i 2 § avses, skriftligt besked om beslutet. Enahanda skyldighet åligger bränslekommissionen *och länsstyrelse* med avseende å sådant av kommissionen *eller länsstyrelsen* meddelat beslut som i 3 § *första eller andra stycket* sägs.

8 §.

Viten, som utdömas enligt denna lag, tillfalla kronan.

9 §.

Talan mot kristidsstyrelses beslut rörande ersättning för ved, som avverkats för kronans räkning, må hos bränslekommissionen föras genom besvär, vilka skola hava inkommit till kristidsstyrelsen inom tjugu dagar från den dag, då klaganden erhöi del av beslutet. Då besvär sålunda inkommit, skall kristidsstyrelsen skyndsamt med eget yttrande översända besvärshandlingarna till bränslekommissionen.

Talan mot bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § må föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till folkhushållningsdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen efter den, då kla-

Talan mot bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § *första stycket samt mot länsstyrelses beslut jämlikt 3 § andra stycket* må föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till folkhushållningsdepar-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

ganden erhöll del av beslutet. Utan hinder av däröver förd klagan skall bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § första stycket lända till efterrättelse, intill dess annorlunda förordnas.

I andra fall än ovan sägs må klagan över kristidsstyrelses eller bränslekommissionens beslut enligt denna lag icke föras.

(Utskottets förslag:)

tementet före klockan tolv å trettionde dagen efter den, då klaganden erhöll del av beslutet. Utan hinder av däröver förd klagan skall bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § första stycket lända till efterrättelse, intill dess annorlunda förordnas.

10 §.

Konungen eller, efter Konungens bemyndigande, bränslekommissionen äger meddela närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag, så ock meddela undantag från de i 1 § första stycket och 2 § första stycket givna bestämmelserna.

Vad i denna lag är stadgat om bränslekommissionen och kristidsstyrelserna skall, i händelse de på dem ankommande arbetsuppgifterna av Konungen uppdragas åt andra myndigheter, efter Konungens förordnande gälla beträffande myndigheter varom sist är sagt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1942 och gäller till och med den 30 juni 1943; dock att i fråga om ved, som med stöd av lagen avverkats för kronans räkning under lagens giltighetstid, lagen skall äga tillämpning även efter det den i övrigt upphört att gälla.

Förordnande enligt 1 § sista stycket samt beslut jämlikt 2 §, avseende tiden efter lagens ikraftträdande, må meddelas dessförinnan.

Där i lag eller särskild författning förekommer hänvisning till lagen den 12 april 1940 om skyldighet att avverka ved till avsalu, skall hänvisningen i stället avse denna lag.

B. att motionerna I: 258, I: 269, II: 374 och II: 387 måtte anses besvarade genom vad utskottet under A. hemställt.

Stockholm den 18 juni 1942.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Norman, Tamm, Forslund, Olof Carlsson, Sten, Holstenson, Beck-Friis* och *Näslund*;

från andra kammaren: herrar *Hage, Olovson* i Västerås, *Pettersson* i Hällbacken, *Hermansson*, fru *Johansson*, herrar *Barnekow**, *Håstad* och *Hedlund* i Rådom.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Holstenson, Näslund* och *Hedlund* i Rådom, vilka ansett utskottets utlåtande bort hava följande lydelse:

»Jämlikt 1940 års tvångsavverkningslag — — — (lika med utskottet) — — — till och med den 30 juni 1943.

Vad angår spørsmålet om utvidgning av lagens tillämplighet till att avse även andra sortiment än brännved och kolved anser utskottet icke tillräckliga skäl ha förebragts för en dylik utsträckning av avverkningsskyldigheten. En sådan utvidgning kan enligt utskottets mening icke medföra något tillskott i den sammanlagda avverkningskvantiteten, utan dess betydelse inskränker sig till att på sin höjd påverka avverkningsresultatet i riktning mot en något större avverkning av industrivirke på brännvedens och kolvedens bekostnad. Det förtjänar framhållas att den under senare åren inträdda minskningen i industrivirkesavverkningarna till huvudsaklig del berott på att skogsbrukets arbetskraft och dragare tagits i anspråk för avverkning av brännved och kolved. Önskvärdheten av en sådan förskjutning i proportionerna mellan avverkningskvantiteterna för olika sortiment, varigenom industrivirket tilldelas en större andel av den totala avverkningen, har emellertid icke blivit påvisad. Tvärtom är det välbekant att betydande mängder högklassigt och för industriellt bruk berett rundvirke under senare åren använts som bränsle. Skulle i allt fall en ökning i industrivirkets andel i den totala avverkningsvolymen eftersträvas, torde detta kunna vinnas genom en härför lämpad avvägning av priserna för olika sortiment.

Det synes så mycket mer angeläget att för de värdefullare virkessortimenten icke utan tvingande skäl tillgripa avverkningstvång som gällande skattelagstiftning ofta leder till beskattning som för inkomst av vad som egentligen är att betrakta såsom intäkt vid realisation av skogskapitalet eller till dubbelbeskattning om avverkningarna icke anpassas så att garantiskatteavdragen kunna utnyttjas varje år. Dessa oegentligheter ifråga om skogsbeskattningen, vilka redan under normala tider medfört betänkliga resultat, kunna vid nuvarande skattetryck leda till synnerligen kännbara och orättvisa pålagor,

därest avverkningskvantiteterna av dyrare sortiment skola bestämmas av myndigheterna.

I propositionen har föreslagits — — — (lika med utskottet) — — — förslag på denna punkt. Emellertid förutsätter utskottet att skogsägare som tillskyndas förlust genom sådan avverkning hålles skadeslös härför.

Utskottet har vid behandlingen — — — (lika med utskottet) — — — allmän synpunkt lämpligt avgörande.

Beträffande den föreslagna rätten för kristidsstyrelse att bestämma platsen för virkets uppläggande finner utskottet att behovet av en sådan rätt icke blivit på något sätt ådagalagt vare sig i propositionen eller under ärendets behandling i utskottet. Med hänsyn härtill kan utskottet icke förorda antagandet av bestämmelser i detta hänseende.

I det nu föreliggande — — — (lika med utskottet) — — — skall komma till utförande. Ej heller kan åsidosättande av avverkningsplikten anses föreligga om avverkningskostnaderna icke täckas av det gällande garantipriset. Med hänsyn härtill vill utskottet ansluta sig till den princip, vilken kommit till uttryck i förevarande stadgande.

I övrigt har det genom propositionen framlagda lagförslaget icke givit anledning till erinran från utskottets sida.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts genom förevarande proposition framlagda förslag till lag om avverkningssskyldighet ej kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, måtte för sin del antaga följande förslag till

L a g

om avverkningssskyldighet.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

Det åligger — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — 2 § anges. Med ved — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — och kolved.

2 §.

Varje kristidsstyrelse har att inom sitt verksamhetsområde enligt de närmare anvisningar, som statens bränslekommission meddelar, och efter samråd med skogsvårdsstyrelsen eller, där skogsmark står under domänstyrelsens eller stiftsnämnds uppsikt, denna myndighet bestämma den myckenhet ved, ägare av skogsmark eller innehavare av avverkningsrätt skall avverka till avsalu, ävensom de tider, inom vilka avverkningssskyldig-

heten skall vara till angivna delar fullgjord. Kristidsstyrelsen äger jämväl, i den ordning nyss är sagt och i den mån så finnes erforderligt, bestämma å vilken del av egendomen avverkningen skall företagas, så ock i övrigt meddela föreskrifter med avseende å avverkningens bedrivande.

Avverkning må — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — god skogshushållning.

Om statsgaranti — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — är stadgat.

3 §.

Underlåter någon — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — fortsättningen avverka.

4 §.

Har bränslekommissionen meddelat beslut som i 3 § sägs, åligger det skogsvårdsstyrelsen eller, där skogsmark står under domänstyrelsens eller stiftsnämnds uppsikt, denna myndighet att utsyna den för avverkning bestämda myckenheten eller, om sådant finnes vara tillräckligt, anvisa den trakt därå avverkningen skall ske.

Vederbörande kristidsstyrelse — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — hos kristidsstyrelsen.

Har ägare av skogsmark eller innehavare av avverkningsrätt fullgjort honom jämlikt 2 § ålagd avverkningsskyldighet efter det bränslekommissionen meddelat beslut som i 3 § sägs, vare han skyldig ersätta kronan de utgifter som må hava föranletts av beslutet.

5—7 §§.

(Lika med Kungl. Maj:ts förslag.)

8 §.

Talan mot kristidsstyrelses beslut rörande ersättning för ved, som avverkats för kronans räkning, må hos bränslekommissionen föras genom besvär, vilka skola hava inkommit till kristidsstyrelsen inom tjugu dagar från den dag, då klaganden erhöll del av beslutet. Då besvär sålunda inkommit, skall kristidsstyrelsen skyndsamt med eget yttrande översända besvärshandlingarna till bränslekommissionen.

Talan mot bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § må föras hos Konungen genom besvär, vilka skola hava inkommit till folkhushållningsdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen efter den, då klaganden erhöll del av beslutet. Utan hinder av däröver förd klagan skall bränslekommissionens beslut jämlikt 3 § lända till efterrättelse, intill dess annorlunda förordnas.

I andra fall än ovan sägs må klagan över kristidsstyrelses eller bränslekommissionens beslut enligt denna lag icke föras.

9 §.

(Lika med 10 § i Kungl. Maj:ts förslag.)

Denna lag — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — att gälla.
Beslut jämlikt 2 §, avseende tiden efter lagens ikraftträdande, må meddelas dessförinnan.

Där i — — — (lika med Kungl. Maj:ts förslag) — — — denna lag.

B. att motionerna I: 258, I: 269, II: 374 och II: 387 måtte anses besvarade genom vad utskottet under A. hemställt.»

2) av herrar *Forslund*, *Pettersson* i Hällbacken och *Hermansson* samt fru *Johansson*, vilka beträffande 3 § i förevarande lagförslag ansett tillräckliga skäl icke hava förebragts för ändring av Kungl. Maj:ts förslag och alltså hemställt om bifall till detsamma i oförändrat skick.
